

ตาบอดคลำช้าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรื่องของศาสนาละเอียดอ่อนมาก ความละเอียดของศาสนานี้ พระพุทธเจ้าสอนถึงปรีชาปฏิบัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ คำว่าปฏิบัติหมายถึงผลของศาสนา มันเป็นศาสนาเดียวในโลกนี้แหละที่ว่ามีมรรค มรรคเป็นเครื่องดำเนิน มักจะคือเหตุไฉน คือการสร้างเหตุ

การสร้างเหตุนี้สำคัญมากเลย ต้องรักษาการสร้างเหตุไว้ แต่ตอนนี้ปฏิเวธนี้เป็นผลไง เรา จะเอาผลมาพูดกัน เราเลยจะวิจารณ์กันเรื่องนี้ เรื่องของผลไฉน ว่าเป็นอรรถาหรือเป็นอนัตตานิ วิจารณ์เรื่องของผล มันไม่ใช่หรือ เป็นอรรถาหรือไม่เป็นอรรถาก็แล้วแต่ไว้ตรงนั้นไง พระพุทธเจ้าสอนแต่เหตุไฉน ก็คือเราจะพยากรณ์สิ่งที่เป็นประโยชน์ ถ้ามแล้วไม่เป็นประโยชน์ ไม่พยากรณ์

ที่นี้มันไม่เป็นประโยชน์หมายถึงว่า เป็นประโยชน์มหาศาลเลยถ้าคนไม่ถึงตรงนั้น แต่คำว่าไม่เป็นประโยชน์คือว่าไม่เอาผลมาพูดก่อนไฉน แต่ที่ศาสนา มันยุ่งเหยิงเพราะว่าเอาผลของ ศาสนานั้นมาพูด แต่ไม่ได้พูดถึงเหตุของศาสนา พูดถึงผลของศาสนามันก็เลยงงกันไฉน พูด ออกมา ไม่พูดเข้าไป

พระพุทธเจ้าถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์นะ พระพุทธเจ้าถามพระสารี บุตรว่า “สารีบุตร เธอเอาอะไรเป็นเครื่องอยู่” ฟังสิ พระสารีบุตรบอกว่า “เอาความว่างเป็น เครื่องอยู่” ใจเป็นความว่าง เอาความว่างเป็นเครื่องอยู่ ฉะนั้นถ้าไม่เอาอันนี้เป็นเครื่องอยู่แล้ว ใจอยู่ที่ไหนล่ะ ถ้าเป็นพระอรหันต์นี้จิตอยู่ที่ไหน ความสุขนั้นอยู่ที่ไหน ทำไมต้องเอาเป็นเครื่อง อยู่เห็นไหม ถ้าไม่เอาเป็นเครื่องอยู่มันก็อยู่ตรงนิพพานนั่นล่ะ แต่ที่เราเอาผลมาพูด คนที่ไม่รู้มา พูดไฉน

อย่างเช่น โยมเงินเดือนคนละสามหมื่นนี่ เขาบอกคนนี่เงินเดือนสามหมื่นแล้วเรารู้ว่า คนนี่เงินเดือนสามหมื่น แต่ไม่ได้บอกว่าคุณจะมีเงินเดือนสามหมื่นนี้ เขาบริหารเขาต้อง ไล่เต้ามาขนาดไหนถึงจะได้เงินเดือนสามหมื่น พอบอกคนนี่เงินเดือนสามหมื่น ทุกคนก็จะเอา เงินเดือนสามหมื่น พอสมัครงานก็จะเอาสามหมื่น ไปสมัครจนตายไม่มีที่ไหนเขารับหรอก เพราะมันยังไม่ได้สตาร์ทขึ้นมาตรงไหนเลย

นี่ก็เหมือนกัน เห็นไหม “สาริบุตร เธอเอาอะไรเป็นเครื่องอยู่” เอาความว่างเป็นเครื่องอยู่ ความว่างอันนั้นนะ ความว่างนี้ยังไม่ใช่เลยนี้ เพราะความว่างคู่กับความไม่ว่าง แต่อาศัยสมมุติ นี่ เป็นเครื่องอยู่ไฉน เอาอารมณ์นี้เป็นเครื่องอยู่ไว้ก่อน แต่ใจมันเป็นนิพพาน อันนั้นเป็นผลของ ศาสนาเป็นปฏิเวธ

แต่ที่คุยที่เถียงกันอยู่นี้เถียงอะไรล่ะ มันคุยที่เจตนาดี ทำไมเอาผลมาพูด แล้วเอาผลมาพูดๆ แล้วออกมาที่ปริยัติไฉน เป็นปฏิเวธ ปฏิเวธนี้เป็นผลที่ผู้รู้เขามองตาเขาก็รู้กัน ไม่ต้องเถียงกันด้วย แต่นี้เถียงกัน เอามาวิเคราะห์วิจัยกันว่ามันคิดยังไง คิด อ้าปากก็คิด อ้าปากก็คิดแล้วเพราะมันเป็น ผล ถ้ามันเป็นสิ่งที่อธิบายได้พระพุทธเจ้าต้องอธิบายแล้ว อย่างนี้ อย่างนั้นๆ นะ พระพุทธเจ้า บอกว่าถึงตรงนั้นแล้วรู้ไฉน มีเหมือนไม่มี ไม่มีเหมือนมีไฉน เพราะมันพูดไม่ได้ เข้าใจ

ฟังนะ ถ้าขึ้นมาพูดนี้ มันเหมือนกับตั้งประเด็นขึ้นมาเถียงกัน ตั้งประเด็นคืออรรถาไฉน คือมี สิ่งที่ว่าตั้งเป็น โจทย์ แล้วจะได้เอามาวิเคราะห์วิจัยกันไฉน แต่ถ้ารู้เท่า จิตมันรับรู้นี้มองตาก็รู้เห็น ไหม อันนั้นเป็นผลอันนั้น อันนั้นเป็นผู้ที่รู้ เป็นเรื่องของความเป็นจริง แต่ที่ทำอยู่นี้คิด คิดเพราะ อะไร เจตนาที่คิด มักจะอริยสังขันธ์ มรรคนี้เป็นองค์ ๘ เห็นไหม นี่เป็นเอกามรรค จะทำอะไรก็ แล้วแต่จะพูดว่าเหนือพระพุทธเจ้าทั้งนั้นละ เป็นเอกามรรค มรรคหนึ่งเดียวไฉน

ถ้ามรรคมันเป็นคำริชอบ ความเห็นชอบ มันเป็นปัญญาหมุนไปใช่ไหม นี่เป็นเอกามรรค นี่กล่าวคู่พุทธพจน์ทั้งนั้นเลย กล่าวคู่พุทธพจน์นะ บิดเบือนพุทธพจน์ บิดเบือนทุกอย่าง นี่ถึงว่า เจตนาตัวนี้สำคัญเลย เจตนาอะไรล่ะ เจตนาที่ผลประโยชน์ไฉน

ไอ้เรื่องของทานนะมันเป็นเรื่องของทาน เรื่องของศาสนาเห็นใหม่ เพราะศาสนานี้มันละเอียดมาก แต่ตรงที่ละเอียดนี้มันต้องสร้างเหตุขึ้นไปสิ เราควรรักษาเหตุเห็นใหม่ วิธีก้าวเดินเข้าไปหาศาสนาไป เปลี่ยนวุฒิภาวะของใจขึ้นไปเห็นใหม่ วุฒิภาวะของใจอย่างหยาบๆ นี้ อย่างเช่นเมื่อก่อนนี้เราเคยทำทาน เราก็ไม่อยากจะทำ พอเราเห็นผลของมัน ผลของมันเห็นใหม่ ที่ว่าเมื่อกี้คิด ๕ เห็นใหม่ ให้ชีวิต ให้ทุกอย่างเลย คิด ๕ ให้ทาน ให้เขาๆ พอให้เขาจิตใจมันพัฒนาขึ้น พอพัฒนาขึ้น พอรู้ว่าผลมันเกิดนี้ เราดีขึ้นๆ สิ่งนี้ถ้าไม่มีศาสนา ก่อนนั้นก็มียอยู่แล้ว

จริยธรรมอย่างนี้มันเป็นพื้นฐานของโลก พอทานขึ้นมากก็มีศีล เห็นใหม่ ทาน ศีล แล้วมีภavana นี้ภavanaขึ้นมา ภavanaต้องให้เข้าหลักอีกแหละ ทุกคนมานั่งอยู่ที่นี่ต้องรับเงินเดือนเหมือนกันหรือ ไม่มีทาง ใครสมัครงานตำแหน่งหน้าที่ราชการ ราชการรับแล้วถึงจะเริ่มมีเงินเดือน

การจะเริ่มภavanaก็ต้องเริ่มต้นจับใจตนเองให้ได้ก่อน อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องทำความสงบของใจให้ได้ก่อน จนเห็นว่าตนอยู่ที่ไหน พื้นฐานอยู่ที่ไหน พื้นที่ยืนหรือที่ยืนของใจอยู่ตรงไหน แล้วพื้นที่ยืนของใจนั้นถึงขึ้นมาพิจารณาไป ถึงจะเริ่มพิจารณา อันนี้ไม่ใช่อย่างนั้นเลย เป็นอุปาทานหมู่ไปเลย ยืนอยู่ไม่ได้ ใครยืนอยู่ด้วยตัวมันเองคนนั้นมันจะหัวแข็ง คนนั้นมันจะมีหลักใจ คนนั้นมันจะพุดกั๊กค้ำใจ

ล้มพื้นที่ในหัวใจให้หมด รวมไว้อยู่ที่ต้นข้างต้นทำ เกาะเกี่ยวผู้อื่นไม่ใช่อดตา หิ อดตโน นาโถ เห็นใหม่ ไม่ใช่ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เป็นนักปฏิบัติทำไม่ต้องไปหวังพึ่งคนอื่น คบพระพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด พระพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทางไป เพื่อนมิตรยอดในโลกนี้คือพระพุทธเจ้าเท่านั้น แล้วก็ครูบาอาจารย์ที่ซื่อสัตย์ ครูบาอาจารย์ที่หวังผลให้ลูกศิษย์พัฒนาใจขึ้นมา อุปายการสั่งสอนคืออุปายให้คนนั้นเป็นคนดี ไม่ใช่อุปายเลี้ยงกระเป๋า อุปายหวังว่าจะเอาเงินของเขามา

คนนี้ให้เงิน ๕ ล้าน คนนี้ให้เงิน ๑๐ ล้าน กับคนที่ภavanaเป็นนี้ อันไหนมีคุณค่ากว่ากัน คนให้เงิน ๕ ล้าน ๑๐ ล้านกับคนภavanaเป็น ใครมีคุณค่า คนให้เงิน ๕ ล้าน ๑๐ ล้าน คนนั้นก็เอาเงินไว้สร้างถาวรวัตถุไว้ในศาสนา คนที่ภavanaเป็นนี้หัวใจเขาจะเป็นธรรม หัวใจเขามีหลัก เขา

สามารถจะเป็นหมอสอนคนอื่นต่อไปได้ไง เขาจะจรโลงศาสนา ตัวศาสนาคือตัวศาสดาธรรม คือ คำสั่งสอน คือหลักการในการประพฤติปฏิบัติตัวนั้น ผู้ที่ภาวนาเป็นมันมีคุณค่ามากกว่าการให้เงิน ๕ ล้าน ๑๐ ล้านอีกมหาศาลเลย ทำไมไม่พูดตรงนี้ ทำไมไม่เห็นแก่ตรงนี้ว่าให้มาภาวนาเข้าข้อเท็จจริงแล้วเย็นใจจริง ถึงบอกว่าถ้าจิตนั้นเย็นได้ด้วยอตุตา หิ อตุตโน นาโถ

หนึ่ง มันถึงว่าการพูดๆ ออกมาอย่างนี้

สอง คือว่าผู้ที่ไม่รู้ใจ เอาปริยัติมาเถียงกันนี้ โอ้วาเอ็งไม่ได้ปฏิบัติ เข้าปฏิบัติ เข้าต้องปฏิบัติ เข้าถึงพูดได้ เอ็งไม่ปฏิบัติพูดไม่ได้

พูดได้ทุกคน ผู้ที่ปฏิบัติยิ่งพูดได้ใหญ่เลย ผู้ที่ปริยัติก็พูดได้ เพราะว่าในเมื่อปฏิบัติแล้วมันผิดจากปริยัติได้อย่างไร ในเมื่อเรารับราชการ ตำแหน่งเขารับเข้ามาแล้วเราจะทำงานตามระบบราชการหรือว่าจะทำงานตามใจตัวเอง เอ้า ฟังสิ เราจะทำงานตามใจตนเอง จะไปเที่ยงก็ได้ จะไปเที่ยงคืน เที่ยงวันได้ไหม ไม่ได้ ตามระบบราชการแล้วก็ต้องทำตามระบบราชการ ไปเข้าตามเวลาราชการ พัก หยุด จะลาหรือจะหยุดต้องตามแต่ข้อกำหนดเขาบังคับไว้

การปฏิบัติมันก็เหมือนกัน ในเมื่อปฏิบัติเข้าไปมันจะมาขัดกับหลักปริยัติตรงนี้ได้ อย่างไร ที่เขาเถียงกันผิดเถียงกันถูกอยู่ที่นี่ เเถียงกันว่าผิดหรือถูกนี้มันเป็นปริยัติ มันเป็นหนังสือเป็นทฤษฎี เป็นข้อมูลข่าวสารที่พระพุทธเจ้าวางไว้ นี่เราใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นอย่างไร แล้วทำอย่างไรให้เข้าไปถึงตรงนั้น นี่คือวิธีปฏิบัติ ในเมื่อปฏิบัติไปแล้วมันจะมาขัดกับปริยัติได้อย่างไร

แต่ถ้าปฏิบัติไปแล้วเอ็งว่าเข้าไม่ได้ เข้าว่า... นั่นคือบ้าทั้งคู่ เพราะการประพฤติปฏิบัติ เริ่มต้นจากการทำงานก็ต้องเป็นเสมียนมาก่อนเป็นผู้บริหารเห็นไหม เป็นผู้กำหนดนโยบาย นี่เป็นสมาธิก่อน พยายามทำใจให้เป็นสมาธิ มีหลัก พอมีหลักก็จะยกขึ้นวิปัสสนา ถ้าไม่ยกขึ้นมันก็ผิด ถ้ามันผิดก็ต้องย้อนกลับมา เวลาพูดก็ต้องเอาปริยัตินี้มาเทียบ ผิดตรงนี้เข้าหลักข้อนั้นๆ ถ้าสูงขึ้นไปมันก็ผิดไปอีก วิปัสสนาไปแล้วเห็นไหม ทำงานมาก ทำงานจนไม่มีเวลาพักเลย ได้ไอทีมาก โอ้ ต้องให้มาก จนงานยุ่งหมดแล้วไม่มีเวลาพักผ่อน

นี่คือวิปัสสนาเวลามันหมุนออกไป ปัญญาหมุนออกไป มันหมุนออกไปไม่ได้ก็ต้องกลับมาพักผ่อนก่อน ต้องมีเวลาพัก มีให้พักร้อน ให้มันวาง นี่มันก็เข้าหลักปริยัติ เห็นไหม

ที่นี้เถียงกันตอนไหน ก็ว่าถ้าผู้ปฏิบัติเป็นตามความเป็นจริงมันจะไม่ขัดกับหลักปริยัติเลย ขัดกันไม่ได้ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ มันจะขัดไม่ได้เลย จนไปถึงที่สุด เว้นไว้แต่พ่อแม่ที่สอนลูก พ่อแม่ผ่านประสบการณ์มาก่อน ก็บอกว่าลูกก็ทำอย่างนั้น ลูกก็ทำอย่างนี้ ไอ้ลูกก็เบื่อแม่เหลือเกิน แม่นี้ปากมาก พ่อแม่นี้เดือนบ่อยเลย เพราะอะไร นี่ปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ คือว่าผู้ที่ผ่านไปแล้ มันจะรู้ว่าเหตุไฉน ถ้าเข้าตรงนั้นนะ เดี่ยวจะไปติดตรงนั้น ติดตรงนั้นเดี๋ยวจะไปนอนจมอยู่ตรงนั้น นี่ถึงว่าถ้าอย่างนี้มาแล้วต้องออกมาทางนี้ ต้องคุมอย่างนี้ ไปอย่างนั้น แต่เด็กมันไม่ยอมฟังหรอก ถ้ามันขัดกันมันจะขัดกันอย่างนี้

แต่ผู้ที่สอนเป็นเขาจะไม่ขัดอย่างนั้น ก็ปล่อยไปไง อันนี้ต้องปล่อยไป ต้องให้รู้เอง วิธีการจะเพาะให้คนนี้เข้าใจว่าจะเป็นอย่างไร ถึงจะไม่เถียงกันบ้ายบอคแตกอย่างนี้หรอก อันนี้เถียงกันบ้ายบอคแตกเพราะมันตาบอดกับตาบอดใจ คนตาบอดกับคนตาบอดเอาช้างมาตั้งแล้วก็เถียงกัน ตาบอดคลำช้างไป ทั้งๆ ที่เรื่องนี้เป็นผลของศาสนา ศาสนานี้เยี่ยม เยี่ยมจริงๆ เห็นเถียงกันอะไรกันนี้ มันรู้ว่าผิดมาแต่ไหนแต่ไรกันแล้ว ผู้ปฏิบัติเขาก็เห็นกันอยู่ แต่มันพูดไม่ได้ เพราะพูดไปก็อย่างนั้นแหละ พูดไปก็ว่าพระขัดข้องกัน พระอะไรกัน

ผู้รู้จริงนี่พอรู้จริงขึ้นไป อย่างเช่น อาจารย์มหาบัวบอก อาจารย์มหาบัวอยู่กับหลวงปู่มั่นมา ๘ ปี ไม่เคยได้ยินคำพูดแม่แต่คำเดียวเลยว่าท่านมีผลอะไร ไม่เคยพูด หลวงปู่มั่นไม่เคยบอกเลยว่าฉันได้ขั้นนั้นๆ ไม่เคยพูดแม่แต่คำเดียว แต่การแสดงธรรมของท่าน การพูดมาด้วยเหตุด้วยผลอันนี้ ลูกศิษย์ทุกคนที่อยู่ที้นั้นส่วนใหญ่เชื่อ แต่ไม่เชื่อก็มีบ้าง จะเชื่อ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เป็นไปไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่เชื่อว่าหลวงปู่มั่นเป็นพระอรหันต์ แต่คำหนึ่งท่านก็ไม่เคยพูดออกมาเลย ไม่เคยพูด

นี่เห็นไหม นี่คือจะบอกว่าผู้ที่หวังผลในเรื่องของศาสนาไปหวังผลให้ลูกศิษย์มั่นใจในตัวท่านไป ไม่หวังกระเป๋างู ไม่ล้วงกระเป๋างูใคร ถึงไม่เอาเรื่องนี้มาโฆษณาไป สิ่งที่มีมันเป็นไปไม่ได้

ไม่มีใครจะสามารถวินิจฉัยได้ว่าถูกหรือผิด ผู้ที่จะวินิจฉัยว่าถูกหรือผิดคือผู้ที่ภูมิเท่ากัน ภูมิสูงกว่ากัน ถึงวินิจฉัยอย่างนี้ได้ไง ทีนี้ใครออกมาวินิจฉัยตรงนี้ก็ถือว่าคนนั้นมีภูมิ คนนั้นอวดดี มันก็จับอวดอูฐริไปอีกละ

ถึงว่าพูดไม่ได้ บางอย่างพูดไม่ได้คือพูดไม่ได้ แต่ถ้าสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่นี้มันสลดใจใจ สลดใจที่ว่ามันเป็นสิ่งที่ว่าสูงสุด เป็นปฎิเวร แล้วก็บอกว่าเป็นอจินไตยไง เถียงไม่ได้ ยกไว้ให้พระพุทธเจ้า ไม่เป็นอจินไตย! นิพพานไม่เป็นอจินไตย นิพพานทุกคนเข้าถึงได้ ถ้าเป็นสิ่งที่ เป็นอจินไตยคือสิ่งที่เข้าถึงไม่ได้ อจินไตยนี้พระพุทธเจ้าบอกเข้าไม่ได้ เรื่องวิสัยพระพุทธเจ้า คือปัญญาพระพุทธเจ้า ไม่มีใครสามารถเข้าไปถึง

แล้วก็เรื่องกรรม กรรมนี้มันซับซ้อนมาก จนแบบว่าเรียงลำดับไม่ได้ เป็นอจินไตยไง ถ้าเอามาเรียงลำดับได้คือไม่เป็นอจินไตย แต่กรรมมันซับซ้อนจนเรียงลำดับกันไม่ได้ บางทีไม่รู้ว่ามีมันมาจากตรงไหนหรือ แต่เป็นกรรม เห็นไหม นี้อจินไตย เรื่องของฉนวน เรื่องของความสงบ มันละเอียดอ่อน มันซับซ้อนมาก นี้อจินไตย เรื่องโลก โลกนี้มันไม่แน่นอน มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อจินไตยมี ๔ อย่างนี้

นี่ความไม่เป็นอจินไตย นิพพานเป็นของที่ทุกคนเข้าถึงได้ ถ้าเป็นอจินไตย พระสารีบุตรกับพระอรหันต์ทั่วไปจะเข้าไม่ถึงนิพพานเด็ดขาด เพราะเป็นอจินไตย

ไม่เป็นอจินไตย เป็นสิ่งที่สื่อกันได้ เป็นสิ่งที่พูดกันรู้เรื่อง แต่ทำไมเบี่ยงออกว่าเป็นอจินไตย เพื่อจะไม่ให้ชักเข้าไปไง เพื่อจะไม่ให้คนรู้จริงมายืนยันใจว่ามันผิด มันผิด ผิดทั้งหมด สิ่งที่คุณมาผิดทั้งหมดเพราะอ้าปากมาผิดทั้งหมดเลย

อนัตตา ความเป็นอนัตตานี้มันเป็นหลักของศาสนา เป็นสิ่งที่ถูกต้อง อนัตตานี้เป็นเหตุ ก้าวเดิน อนัตตานี้มรรค ๔ ผล ๔ อนัตตานี้ถูกต้อง แต่อัตตานี้ผิดหมดเลย เพราะอัตตามันมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ อัตตานี้ผิด แต่อัตตานี้ถูก แต่ถูกในเหตุนะ แต่ไปถึงผลแล้วหลุดไปทั้งอัตตา

และอนัตตา เพราะเอโก ชัมโม ธรรมอันเอก ออกุปฺปธรรมกับกุปฺปธรรมคนละเรื่อง คนละเรื่องกัน
เลย แล้วเถียงกันด้วยเรื่องอะไร

แต่ที่เขาเถียงกันอยู่นี้ เราพูดถึงหลักของศาสนาใจ จะพูดให้โยมฟังว่าทำไมมันเป็นอย่าง
นั้น ทำไมมันยุ่งเหยิงขนาดนั้น มันยุ่งเหยิงสิ ยุ่งเหยิงเพราะว่าক্র่อมเลนมาตลอด ไม่เคยประพฤติ
ตรงเลนเลย จะมาไปแย้งกันปฏิบัตินะ เราจะมาพูดเรื่องปฏิบัติกันก็ปฏิบัตินะ คร่อมเลนกันไป
ตลอด ไม่มีลูกผู้ชายเลย ไม่มีใครรักศาสนาจริง ที่ว่าพวกกันแบบเหตุและผลแล้วยอมรับตามความ
เป็นจริง อยู่เลนใครเลนมันแล้วคุยกัน แล้วรถมันจะไปกันถูกต้องไง คร่อมไปกัน ๒ เลน
ตลอดไปๆ

ไอ้เรื่องนั้นมันเรื่องของเขา อาจารย์มหาบัวสอนประจำนะ สรรพสิ่งอยู่ที่ใจเรา โลกจะ
เป็นอย่างไรให้มันเป็นไป แต่ถ้าเรารักษาใจเรา นี่เรื่องของศาสนาทำไมมันยุ่ง มันยุ่งเพราะอะไร
เพราะคนมันไม่รู้ คนเอาเรื่องของผลมาพูดเป็นเหตุ เอาเหตุมาเถียงกัน คือว่าไม่มีเหตุและไม่มีผล
ทั้งสิ้นเลย ต่างตะแบงกันไป ต่างออกกันไปเพื่อจะเอาตัวรอด เอาตัวรอดแล้วว่าเป็นคนดีนะ

เป็นความเจตนา ช้างในหมายถึงว่าต้องให้คนเชื่อใจใหม่ ช้างในนี้เหมือนกับคนที่ไม่มี
ปัญญา เชื่อตามแต่ว่าศรัทธาไป แต่ช้างนอกเชื่อตามเหตุผล ถ้าให้ออกมาช้างนอก ช้างในมันต้อง
มีปัญหา ช้างนอกนี่เห็นใหม่ ช้างนอกเขาบอกว่า โลกุตระกับโลกียะ โลกียะช้างในเชื่อ พอเชื่อ
แล้วต้องถูกต้อง ฉันทถูกต้องหมด แต่ถ้าลองคิดไปนี้ ไอ้ช้างในต้อง เอ๊ะ ช้างในต้องเอ๊ะเลย คน
นั้นกินไปแล้ว พวกเราไม่ได้กินหรือ พวกเราหลงใหม่ เห็นใหม่ มันต้องระหว่างช้างนอกกับช้าง
ใน ช้างในนี้ก็ต้องเชื่อตามกระแสไป แต่ช้างนอกนะมีเหตุผล นี่เขามีเหตุผลจะไปทวงเขาไม่ได้
ทำอะไร ก็เลยคาใจ คอไปเลยสิ ทำอะไรไม่ได้ อย่างนี้แต่อยู่ในสถานะเดิมนี้ ให้ถูกต้อง ถ้า
อย่างนั้นพอใจ ถ้าเปลี่ยนสถานะไม่ยอม ต้องอยู่สถานะนี้นะ แล้วถูกต้อง

อยู่วัดหนองแซง เป็นพระหลวงตาแล้วก็มาเผาเป็นพระธาตุ ตายแล้วมาเผาเป็นพระธาตุ ก็
ไปรายงานอาจารย์มหาบัว บอกว่าหลวงตานี้เผาแล้วเป็นพระธาตุ ชื่ออะไรจำไม่ได้นะ ตอนนั้น
เราอยู่บ้านตาดด้วย เป็นพระธาตุเลย พระอาจารย์มหาบัวบอกว่า ถ้าเป็นพระธาตุก็ต้องยอมรับกัน

ว่าท่านเป็นพระอรหันต์ แล้วเราก็ถามพระที่นั่นว่า เวลาท่านอยู่เป็นอย่างไร วัดที่นั่นพอมีปัญหาเหมือนกัน เวลาพระมีปัญหากัน เวลาพระทะเลาะกันเหมือนกัน เอาฝ่าบาตรนี้โยนใส่กัน ข้ามหัวท่านไปข้ามหัวท่านมานะ ท่านไม่พูดสักคำ ท่านเฉย พระอรหันต์นะนะ ไม่ได้แสดงตัวเลย เห็นไหม นี่ของจริง

ก็ท่านพูดออกมาไม่มีใครจะยอมรับสถานะของท่าน ท่านเป็นพระหลวงตา ถ้าพูดออกมา ใครจะยอมรับเห็นไหม ขนาดเขาทะเลาะกัน เขาเอาฝ่าบาตรโยนใส่กันจนข้ามหัวท่านไปข้ามหัวท่านมา แต่ท่านเป็นพระอรหันต์นะ นั่นคือหลักความจริงนะคือว่าท่านไม่เอาความสุข เอานิพพานในใจของท่านเอามาโฆษณาเพื่อจะให้คนยอมรับสถานะไง เพราะสถานะ ความคิด อารมณ์ มันเป็นสมมุติทั้งหมด มันแปรปรวน มันเป็นแบบว่าของไร้สาระ มันก็ว่าเป็นของเนาของเสีย กับใจของท่านเป็นธรรมมันของประเสริฐ ทุกอย่างในโลก ของสมมุตินี้มันเป็นเหยื่อทั้งนั้นเลย เป็นมายา เป็นภาพ เป็นความหลอกหลอน แล้วใจอันนั้นที่เป็นความจริง ทำไมต้องเอาสิ่งนั้นมาเพื่อให้เขาเห็นว่าเราถูกต้อง เราดีงาม เท่านั้นเองแหละ ไม่พูดเลย

นี่เทียบกันสิ่งที่ทำอยู่นี้สิ เห็นไหม ไม่มีใดๆ เลยนะ สิ่งที่เป็นหลักของความเป็นจริงอะไรก็ได้ขอให้เป็ผลประโยชน์ ต่างกันไปคนละเรื่องเลย นี่ถึงบอกข้างนอกข้างในมันต่างกัน ใจ แต่ข้างในเขาเชื่อกันหมด ข้างในเขาไปกันหมดเลย แต่ข้างนอกมันเป็นอย่างนี้ ทีนี้มันพูดไม่ได้สิ เวลาพูดก็จะพูดข้างนอกเข้ามา ก็บอกว่า เอ้า ถ้าใครมาจะให้กิน ถ้าให้กินก็ปั้นปวนเลย พอให้กินนะคนกลั่นเลย ละ เสียเลย ข้างในก็เลยต้องเอากันบ้าง ก็เลยต้องคาไปอย่างนี้ ถึงบอกว่าไม่ใช่สุภาพบุรุษ พูดแล้วไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริง